

poukaz dne 13. února 1928. Žaloba žalující firmy proti žalované firmě o zaplacení postoupené pohledávky byla zamítnuta s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c, N e j v y š š í m s o u d e m z t ě c h o

d ů v o d ů:

Jde o to, zda lze použití na souzený případ ustanovení poslední věty § 1395 obč. zák., zda totiž žalovaná jako dlužnice byla dne 13. ledna 1928, kdy jí žalobkyně prý nebyla známa jako příjemce postupu, oprávněna zaplatiti prvnímu věřiteli, firmě Josef B. nebo se s ním vyrovnati, pokud se týče, zda použila tohoto oprávnění právem. Odvolací soud odpověděl právem na otázku tu kladně. Podle zjištění nižších soudů stal se postup sporné částky Josefem B-em žalobkyni ovšem již 30. listopadu 1927, ale žalovaná byla o něm zpravena až dopisem ze dne 7. února 1928. Mohla se tudíž dne 13. ledna 1928, jak tvrdí, vyrovnati s původním věřitelem (Josefem B-em). Vyrovnání to se stalo podle skutkových zjištění odvolacího soudu tím způsobem, že Josef B. poukázal tohoto dne žalovanou firmu se souhlasem jejím jakož i firmy Josef K., pokud se týče Jaroslava K-a jménem této firmy, by na zbytek jeho pohledávek dala Jaroslavu K-ovi šek k úhradě jeho nároku na provisi, ježž měla firma Josef K. proti firmě Josef B. Žalovaná byla v poměru k Josefu B-ovi povinna jako poukázaná vyhověti jeho poukazu, ježto mu jako poukazateli dluhovala, co měla plniti firmě Josef K. jako příjemci poukázky (§ 1401 obč. zák.). S přijetím této poukázky souhlasil též Josef K. a byl, ježto poukázkou měl býti splacen dluh poukazatele Josefa B-a u něho jako příjemce, povinen žalovanou firmu jako poukázanou vybídnouti, by plnila. V této nové úpravě vzájemných právních poměrů žalované firmy, firmy Josef B. a firmy Josef K., shledal odvolací soud právem vyrovnání žalované s původním jejím věřitelem (s firmou Josef B.) podle § 1395 obč. zák. Ježto, jak doličeno, žalované firmě tehdy nebyla ještě známa žalobkyně jako příjemce postupu vyrovnávané pohledávky, byla žalovaná podle § 1395 obč. zák. také oprávněna se takto se svým prvním věřitelem vyrovnati a není proto zavázána, by platila tutéž částku, kterou již jednou platně zaplatila firmě Josef B., ještě jednou žalobkyni jako příjemci postupu. Nesejde na tom, že žalovaná splnila poukaz firmy Josef B. až 13. února 1928, když již věděla o postupu pohledávky žalobkyni, neboť touto do-datečnou vědomostí nezměnilo se nic na právní bezvadnosti a účinnosti právního jednání ze dne 13. ledna 1928 a na jeho zákonných následcích, k nimž mimo jiné patřila též povinnost, by žalovaná plnila příjemci, jenž poukázku přijal a byl povinen vybídnouti ji k plnění toho, k čemu se platně zavázala přijetím poukázky.

Čís. 10844.

**Pravovárečná měšťanstva nejsou oprávněna rozhodovati o jmění (o podílech na pivovaru) jednotlivých podílníků a nakládati jím podle vlastního uznání.**

(Rozh. ze dne 3. června 1931, Rv I 830/30.)

Žalující majitelé pivovaru domáhali se na žalovaném, by byl uznán povinným, podepsati kupní smlouvu o prodeji jedné devěťadvacetiny pravovárečného měšťanského pivovaru v T., po případě trpěti, by podle rozsudku bylo vloženo na tento podíl vlastnické právo pro žalobce, a to proto, že se stalo dne 3. března 1929 při mimořádné valné hromadě kolektivní usnesení podílníků pravovárečného měšťanstva, podle něhož byly prodány jednotlivé podíly po 14.000 Kč, že byly sepsány o jednotlivých podílech kupní smlouvy a že se tak stalo také o podílu žalovaného, který však kupní smlouvu podepsati nechce. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

### d ů v o d ů:

V souzeném případě není třeba řešiti otázku právní povahy pravovárečného měšťanstva, o jeho právním poměru k jednotlivým podílníkům, o způsobu, jak pravovárečné měšťanstvo tvoří a projevuje svou vůli, a o závaznosti jeho kolektivních usnesení pro jednotlivé pravovárečné měšťany, neboť ať odpověď na tyto otázky vyzní jakkoliv, nikdy se nemůže právomoc usnesení pravovárečného měšťanstva ani právních jednání vztahovati ke jmění (v nejširším slova smyslu), jež není jeho jměním. I když se pravovárečným měšťanstvům přisuzují všechna oprávnění, by mohla spravovati samostatně své věci, nelze v ně zahrnouti i oprávnění rozhodovati o cizím jmění, zejména o jmění jednotlivých podílníků, a nakládati jím podle vlastního uznání. Ano je v souzeném případě mimo spor, že žalovaný je knihovním vlastníkem devěťadvacetiny ( $\frac{1}{29}$ ) pivovaru, jest jen on oprávněn nakládati s tímto svým podílem, nikoli pravovárečné měšťanstvo, jež jeho vlastníkem není. Na tom nemění nic, že pivovar jest označen jako pivovar pravovárečného měšťanstva. Tím jest jen vysloveno, že dočasní majitelé spoluvlastnických podílů pivovaru tvoří pravovárečné měšťanstvo, pro jehož potřeby a účely jest určen pivovar podílníků. Jen co do uskutečnění těchto účelů, tedy co do správy podílů na pivovaru, může býti řeč o obmezení podle usnesení jejich většiny, ale nijak nelze z tohoto označení usuzovati na obmezení jejich vlastnictví sama nebo jejich práva, jím volně nakládati. To plyne jasně také z »řádu pravovárečného měšťanstva v T.«, jenž praví ve čl. 4 mimo jiné, že každý člen může míti jeden neb více podílů a může je komukoliv prodati nebo postoupiti, že člen, jenž všechny své podíly prodal, přestává býti členem, a že kupující má se u předsedy prokázati, že mu byl podíl na pivovaru v knihách pozemkových připsán, a stává se tím členem společnosti. Není tam však ustanovení, podle něhož by pravovárečné měšťanstvo nebo jeho valná hromada byly oprávněny, usnášeti se o těchto podílech v jakémkoli smyslu. Zejména nelze takové ustanovení shledati v pol. f) čl. 6, jenž vyhrazuje valné hromadě právo, usnášeti se o koupi nebo prodeji nemovitostí. Ze zvoleného tu výrazu »nemovitostí« na rozdíl od výrazu »podílů« v čl. 4, a ze spojitosti s následující pol. g) čl. 6, jež mluví o nových stavbách, zařízeních a opravách, plyne jasně, že pol. f) má na mysli jiné nemovitosti, než právě pivovar. Mluví o jeho koupi

právozáručným měšťanstvem, bylo by právnicky protismyslné, kdyby pivovar byl jeho vlastnictvím. Odvolací soud neposoudil tudíž věc v napadeném rozsudku právnicky mylně (§ 503 č. 4 c. ř. s.).

### Čís. 10845.

**Uživatel vojenského koně ručí i za náhodu, pokud neprokáže, že jde o škodu způsobenou vyšší mocí, již nemohl odvrátiti, tedy událostí zvenčí působivší, nikoliv přirozenou povahou koně, najmě jeho splašením.**

**Předpis § 3 písm. f) služebních předpisů československé branné moci K-III-3, není omezen na škody, jež způsobil vojenský kůň, daný do soukromého užívání, třetím osobám.**

(Rozh. ze dne 3. června 1931, Rv I 844/30.)

Velitelství náhradní korouhve jezdeckého pluku odevzdalo žalovanému do užívání vojenského koně ve stavu k válečné službě způsobilém, opatřeného dobrým kovááním a vyzkoušeného v jízdě i v tahu. Žalovaný potvrdil vlastnoručním podpisem, že takto koně převzal, a prohlásil současně, že se podrobuje ustanovením služebního předpisu K-III-3, že jsou mu známa a že četl upozornění na konci kontrolní knížky tohoto koně. Zmíněný kůň zašel, utrpěv úraz při splašení, jež bylo způsobeno výstřelem třetí osoby po zvěři. Československý stát domáhal se na žalovaném náhrady škody z důvodu, že žalovaný, podrobiv se ustanovením služebního předpisu K-III-3 ručí ze smlouvy za veškerou škodu na koni tedy i za náhodnou škodu, vyjmouc případ vyšší moci, a že za vyšší moc nelze pokládati splašení koně, ježto se tak často stává a splašení koně jest jen náhodou. Procesní soud první stolice neuznal žalobní nárok důvodem po právu. Důvody: Podle kontrolní knížky služebního koně vydané dne 26. března 1928 velitelstvím náhradní korouhve a podle »Podmínek pro vydávání služebních koní jezdeckého soukromého užívání« zejména podle § 3 f) se zjišťuje, že uživatel koně a tedy i žalovaný ručí za veškerou škodu, kterou jakkoliv zavinil buď sám neb osoba druhá, i za náhodu, pokud neprokáže, že jde o škodu způsobenou vyšší mocí, kterou nemohl odvrátiti. Za vyšší moc zbavující uživatele koně povinnosti k náhradě škody na koni pokládá však soud i náhodné splašení koně výstřelem třetí osoby ve vzdálenosti 500 kroků. Za náhodu kromobyčejnou, neodolatelnou (*vis maior*) jest pokládati událost, které se ani nejpečlivější opatrností, jež v tom kterém případě rozumně žádána býti může, nebylo možno uvarovati. (Randa: Náhrada škody pod titulem »Železnice«.) Splašení koní podle názoru soudu nelze pokládati jen za náhodu, nýbrž za náhodu kromobyčejnou, neodolatelnou (*vis maior*), neboť jak jest notorickým, nelze rozumně od kočího žádati, by splašené koně ovládl a jejich zranění zabránil. Jest totiž notorické, že splašené koně vyvinou takovou sílu a divokost, že síla lidská není s to, by účinně zasáhla a běhu splašených koní a jejich zranění mohla zabrániti. Poněvadž tedy nastal případ vyšší moci (uhynutí koně při splašení) a žalující